

ចម្លើយសក្តានុពលខ្លួនឯង



សមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ

រឿងឱ្យចេះ

ប្រើចំណេះឱ្យមានប្រយោជន៍

ប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀន
ប្រសិទ្ធភាពនៃការធ្វើកម្លាំងខ្លួនក្បាល

www.elibraryofcambodia.org

គឹម ចាន់ណា

អរូបអរូប

សៀវភៅស្នេហា ប្រយោជន៍សម្រាប់គ្រប់គ្នា

**ប្រសិទ្ធភាពនៃការអាន
ប្រសិទ្ធភាពនៃការធ្វើកម្រិតខ្ពស់**

គឹម ចាន់ណា

www.elibrarykambodia.org

**“ បើអ្នកគិតថា ការសិក្សាត្រូវចំណាយខ្ពស់ពេក
ចូរអ្នកសាកល្បងចោលទៅលើភាពល្ងង់ខ្លៅសាក-លមើល? ”**

If you think education is expensive,
try ignorance.

ធីត បក - Derek Bok

នាយកមហាវិទ្យាល័យ ហារវ៉ាដ

១៩៦១-១៩៨៤

www.elibraryofcambodia.org

អាម្ពេកថា

២០១០១១

ជីវិតមនុស្សម្នាក់ៗតែងទទួលស្គាល់ និងគោរពឱ្យបានចំពោះពាក្យ ថា “រៀន” គ្រប់ៗគ្នា តែពាក្យ “រៀន” ពុំមែនចេះតែទទួលស្គាល់មនុស្សយើង តបមកយើងវិញដោយងាយៗនោះឡើយ។ អ្នកខ្លះខំសំពះកាំងពីការចូនបួងសួង សុំឱ្យរៀនចេះ ប្រឡងជាប់ ឱ្យចាំនេះ ចាំនោះកុំឱ្យភ្លេច កុំឱ្យខុស ឬបើខុសអ្វី ម្តងហើយកុំឱ្យខុសម្តងទៀត។ តែអ្នកមួយចំនួនអាចធ្វើបាន ឯអ្នកមួយចំនួនទៀត នៅតែមិនអាចធ្វើបានទៅតាមចិត្តរបស់ខ្លួនឡើយ។ តើមកពីហេតុអ្វី?

ថ្វីត្បិតតែក្នុងជីវិតយើងម្នាក់ៗកើតមក ជួបប្រទះនឹងការរៀនដូចៗគ្នា តែវិធីទទួលយកការរៀនរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ មានលក្ខណៈផ្សេងៗគ្នា ដែលជា ហេតុធ្វើឱ្យការរៀនក្នុងជីវិតមនុស្សម្នាក់ៗ ក៏ទទួលបានលទ្ធផលខុសគ្នាអញ្ចឹងដែរ។

សៀវភៅ “**អ្វីនិងចេះ ប្រើចំណេះឱ្យមានប្រយោជន៍**” បានប្រមូលផ្តុំ គន្លឹះ បទពិសោធន៍ ឧទាហរណ៍ ព្រមទាំងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវមួយចំនួន យកមកបង្ហាញជូនដល់អស់លោកអ្នកអាន ព្រមទាំងប្តូរៗសិស្ស និស្សិត ក្នុង ការស្វែងយល់ទៅលើផលប្រយោជន៍នៃការរៀន ផលអាក្រក់នៃការមិនរៀន ព្រមទាំងវិធានការណ៍មួយចំនួនដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀនផងដែរ។

នៅវគ្គខាងក្រោយនៃសៀវភៅ ក៏មានបង្ហាញជូនអំពីប្រសិទ្ធភាពនៃការ ប្រើខ្លួនរក្សាល វិធីអានឱ្យបានលឿន វិធីចងចាំ និង វិធីស្តាប់ ដែលយើងខ្ញុំគិតថា វាពិតជាមានប្រយោជន៍ដល់អ្នកអានជាក់ជាមិនខាន។

www.elibraryofcambodia.org

ការត្រៀមខ្លួនឱ្យទៅជាអ្នករៀនសូត្រពេញមួយជីវិតរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ គឺជាអ្វីដែលប៉ះពាល់ទៅដល់ធាតុជីវិតរបស់គេរៀងៗខ្លួន ព្រមទាំងជាបច្ច័យដ៏សំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិផងដែរ។

ការដែលបង្រៀនមនុស្សឱ្យរៀនទៅតាមធម្មតា ចេះតែរៀនៗទៅ វានឹងពុំសូវបានលទ្ធផលជាដុំកំភួនអ្វីប៉ុន្មានឡើយ។ យើងត្រូវតែមានវិធីជំរុញទឹកចិត្តឱ្យមនុស្សរៀនដើម្បីយកទៅបង្កើនការផលិត ច្នៃប្រឌិតឱ្យកើតអ្វីល្អៗ ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ នោះទើបជាការល្អ។

ការរៀនគួរតែធ្វើឱ្យបានជាបន្ត កុំឱ្យគាំងនៅមួយកន្លែង ហើយគួរតែផ្ទេរបន្តនូវអ្វីល្អៗសម្រាប់អនុជនជំនាន់ក្រោយ និងអ្វីដែលសំខាន់ គឺការរៀនវិជ្ជាជ្រុងៗ ត្រូវត្រូវបង្វំផ្នែកគុណធម៌ផងដែរ ដែលយើងតែងនិយាយថា សាងទាំងមនុស្សពូកែ និងមនុស្សល្អព្រមជាមួយគ្នានោះឯង។

យើងខ្ញុំសូមអរគុណដល់អស់លោកអ្នកអាន ព្រមទាំងសិស្ស និងស្រីកដែលបានជួយគាំទ្រឱ្យយើងខ្ញុំចេះតែមានកម្លាំងបន្តផលិតសៀវភៅទៅមុខដោយខំសម្រិតសម្រាំងទាំងគុណភាព ទាំងខ្លឹមសារ ដើម្បីឱ្យអស់លោកអ្នកនិងប្អូនៗ បានទទួលប្រយោជន៍ខ្ពស់បំផុតពីសៀវភៅនីមួយៗរបស់យើង។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩

ភឹម ចាន់ណា

www.elibraryofcambodia.org

មាតិកា

ទំព័រ

១- ដំណើរឆ្ពោះទៅរកជោគជ័យ	៩
២- ដំណើរការនៃ “ការរៀន”	២៥
៣- សារប្រយោជន៍នៃ “ការរៀន”	៤៣
៤- ប្រភេទនៃ “ការរៀន”	៥៥
៥- ផលល្អនៃ “ការរៀន”	៦៥
៦- អ្វីគួររៀន? អ្វីមិនគួររៀន?	៨១
៧- ឥរិយាបថជំរុញដល់ “ការរៀន”	៩៧
៨- ឥរិយាបថបាត់បង់សក្តិដល់ “ការរៀន”	១០៩
៩- ប្រភពនៃ “ការរៀន”	១២៣
១០- ចម្បុលដើមដឹងដឹងច្បាស់	១៣៥
១១- យល់ដឹងអំពីខួរក្បាល	១៤១
១២- តិចនិចហ្វឹកហាត់ខួរក្បាលសម្រាប់ប្រើក្នុងពេលរៀន	១៥៩
១៣- បណ្តាំធ្វើ សម្រាប់អ្នកចង់រៀនពូកែ	១៨៣



ការចង់ចេះចង់ដឹង គឺជាទ្រព្យដ៏មានតម្លៃ
គឺជាការចក់ចិត្តចក់អារម្មណ៍នឹងការរូសរុសរុយ។
បើអ្នកបំផ្លាញវាទោល
អ្នកនឹងធ្វើឱ្យជីវិតរបស់ខ្លួនទៅជាគ្មានរសជាតិ និងគួរឱ្យចុញប្រាថ្នា។
មន រ៉ាស់ស្តិន

Curiosity is a gift, a capacity of pleasure in knowing,
which if you distroy,
you make yourselves cold and dull.

John Ruskin (1819 -1900)
English author and art critic



www.facebook.com/entertainmentradio.org
Fb : Entertainment

បើមង់ឈ្នះតូប្រកួត
អ្នកត្រូវសិក្សាក្បាច់សំខាន់ៗរបស់តូប្រកួតឱ្យអស់ជាមុនសិន។



www.facebook.com/entertainmentlibaryofbangladesh.org
Fb : Entertainment

១

ដំណើរឆ្ពោះទៅរកដោយគង្វាល

❖ "អរុណជ័យ" ជាដំណើរការរបស់មនុស្សជាតិ

ជីវិតរបស់មនុស្សយើង កកើតឡើងជាមួយនឹងពាក្យ "រៀន" ចាប់តាំងតែពីការរៀនដោយសភាវគតិក្នុងការសម្របសម្រួលខ្លួន ពេលចេញពីពោះម្តាយ រហូតដល់ពេលបើកភ្នែកមើលឃើញលោកយើង ហើយបន្ទាប់ពីនោះមក មនុស្ស ត្រូវអាស្រ័យទៅជាមួយពាក្យ "រៀន" អស់ពេញមួយជីវិតរបស់ខ្លួន។

ក្មេងរៀនយល់ដឹងថា ភ្លើងវាធ្វើឱ្យក្តៅនិងមានគ្រោះថ្នាក់ នៅពេលដែលគេលួចគូសឈើគូសលើកដំបូង ហើយត្រូវភ្លើងរលាកដែរ។

កូនៗរៀនយល់ដឹងថា ពេលណាគេប្រព្រឹត្តអំពើល្អ គេនឹងបានទទួលរង្វាន់ពីឪពុកម្តាយ។

ក្មេងជំទង់ៗបានរៀនដឹងថា ប្រសិនបើគេរោងខ្លួនឱ្យទានសម្រាប់គេនឹងបានមិត្តភក្តិនិយមចូលចិត្ត។

អ្នកម្តាយបានយល់ដឹងថា ការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយកូនឱ្យបាន ជាប់ជាប្រចាំ នឹងធ្វើឱ្យមានការយល់ចិត្តគ្នាកាន់តែច្រើន ព្រមទាំងជាការ ជួយបង្ហាញផ្លូវដល់កូនបានសមរម្យផងដែរ។

នារីរក្សាភារៈយល់ថា បើចង់រក្សាសុវត្ថិភាពរបស់ខ្លួនក្នុងសង្គម គេមិនត្រូវដើរលេងពេលយប់ជ្រៅ មិនដើរនៅតាមទីស្ងាត់ ឬមិនគួរស្លៀក សំពត់ណាដែលខ្លីពេកនោះទេ។

សិស្ស និស្សិត រៀនយល់ដឹងថា ប្រសិនបើខ្លួនមិនបានហ្វឹកហាត់ រៀនភាសាអង់គ្លេសឱ្យបានស្អាតដ៏ទាញទេ តទៅអនាគត គេមុខជាពិបាក រកការងារធ្វើជាមិនខាន។

អ្នកជំនួញរៀនស្នែងយល់ថា ប្រសិនបើមិនព្រមកែលម្អទៅលើ បែបបទគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមហ៊ុនទេ ក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួននឹងមិនអាចរីកចម្រើន ធំឆាត់តទៅទៀតបានឡើយ ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ខាងមុខ។

អ្នកដឹកនាំប្រទេសស្នែងយល់ថា ប្រសិនបើមិនបានរៀបចំទិសដៅ អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសលើគ្របវិស័យ ឱ្យសមស្របទៅតាមរបត់ដ៏គ្មានព្រំដែនរបស់ ពិភពលោកនោះ ប្រទេសជាតិនឹងត្រូវដើរយឺតជាងប្រទេសដទៃអស់កាល ជាច្រើនតំណទៅទៀត។

យើងគ្រប់គ្នា តែងរៀនសូត្រស្នែងយល់ចាប់ពីរឿងកំប៉ុកកំប៉ុករហូត ដល់រឿងធំដុំ ដោយឆ្លងកាត់តាមដំណើរការផ្សេងៗក្នុងជីវិតដូចជា រៀន ឆ្លើយករទៅនឹងអ្វីផ្សេងៗតាមគំរូដែលឪពុកម្តាយធ្លាប់ធ្វើ រៀនស្នែងយល់អំពី ការរស់នៅដោយសារបទពិសោធន៍ផ្សេងៗក្នុងជីវិត រៀនប្រឆាំងនឹង ចំណេះដឹងទាំងឡាយតាមរយៈគ្រូបង្រៀននិងក្បួនកម្លា រៀនពីការចងសម្ព័ន្ធ

បុការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងតាមរយៈសកម្មភាពរបស់មនុស្សក្នុងសង្គម រៀនយល់ ដឹងខុសដឹងត្រូវ តាមរយៈបែបបទខាងសីលធម៌និងក្រឹត្យក្រមនៃច្បាប់ រៀន ស្វែងយល់អំពីការបត់បែន និងការត្រៀមខ្លួនតាមរយៈទិន្នន័យរបស់បណ្តាញ ព័ត៌មានផ្សេងៗ ហើយជាញឹកញាប់ផងដែរ យើងបានរៀនសូត្រតាមរយៈ កំហុសឆ្គង ការខកបំណង ហាជ័យ... ពីស្ថានភាពដែលកើតឡើងដោយ គ្មានការប្រាណ័យទុកក្នុងចាកជីវិតរបស់ខ្លួន។

យើងអាចនិយាយថា

“ការរៀនយល់ដឹង” ជាការពង្រឹងស្ថិរភាពដល់ជីវិតរបស់យើង។

✦ ព្រោះការរៀនយល់ដឹង ជួយឱ្យយើងរៀបចំខ្លួនបានសមស្របទៅ តាមស្ថានភាពដែលត្រូវបត់បែន។ ការរៀនយល់ដឹង ជួយឱ្យយើងអាច ចម្រាកញ្ជ័យកប្រយោជន៍អំពីហេតុការណ៍ដែលកើតឡើង។ ការរៀនសូត្រ នាំ ឱ្យដុះដាលនូវសតិបញ្ញា ដែលអាចឱ្យយើងសម្រេចចិត្តលើរឿងរ៉ាវទាំងឡាយ ក្នុងពេលអនាគតបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងកាន់តែសមស្របបន្តិចម្តងៗ ហើយ អាចដឹកនាំជីវិត ឱ្យដើរឆ្ពោះទៅរកជោគជ័យទាំងក្នុងចាកជីវិតបុគ្គលខ្លួនឯង ព្រមទាំងភាពរីកចម្រើនវិជ្ជាមារបស់មនុស្សជាតិផងដែរ។

ជួយទៅវិញ **“ការមិនបានរៀន”** វានឹងនាំមនុស្សឱ្យធ្លាក់ទៅក្នុង ស្ថានភាពដុះជាបដោយសារតែ **“ការសម្រេចចិត្តខុស”** ដោយសារតែ ដំណើរជីវិត ពុំមានការយល់ដឹងឱ្យបានជ្រៅជ្រះ មិនបានចាប់ភ្នែកទៅលើ ការចេះបត់បែនឱ្យបានសមស្រប ហើយជាញឹកញាប់ ការមិនបានរៀនអ្វីៗ វានាំទៅរកការប្រព្រឹត្តខុសហើយខុសទៀត ខុសដដែលៗ ដែលយើងគួរតែ បានកែលម្អវាចាប់តាំងពីពេលទើបនឹងរស់ពិប្រុងទីមកម៉្លោះ។

ដោយហេតុនេះ ទើបយើងអាចនិយាយបានថា

“ការរៀនយល់ដឹង” គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃដំណើរឆ្ពោះទៅរក
“ភាពជោគជ័យ” ក្នុងឆាកជីវិតរបស់មនុស្ស។

“ការមិនបានរៀន” គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃដំណើរឆ្ពោះទៅរក
“ទីវរសាន” ក្នុងឆាកជីវិត។

❖ “ការមិនបានរៀន” ជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃ “ក្តីលិចលង់”

“បុគ្គលដែលនៅស្ងៀម នឹងត្រូវគេបំភ្លេច
បុគ្គលដែលមិនរុលទៅមុខ នឹងត្រូវគេពិបាក
បុគ្គលដែលនៅប្រុងប្រយ័ត្ន នឹងត្រូវគេលើកទោល តាមគេមិនទាន់
អ្នកដែលមិនរីកដុះដាល នឹងត្រូវស្វិតប្រក្រាមស្រពោល
អ្នកដែលដកថយ គឺជាអ្នកមាញ់
សភាវៈដែលមិនកម្រើក គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃក្តីលិចលង់” ។

នេះគឺសច្ចធម៌របស់មនុស្សជាតិ ដែលគេបានពិសោធជួរជុលហើយ
នៅទូទាំងសកលលោក ដូចគ្នាទៅនឹងច្បាប់ទីពីររបស់ “ទែរម៉ូឌីណាមិច”
ដែលបានចែងថា វត្ថុទាំងឡាយដែលត្រូវគេទុកចោល ដោយពុំបានផែរក្សា
ពុំបានពង្រីកស្ថាបនា ពុំបានយកទៅប្រើប្រាស់ឱ្យសក្តិសមទៅតាមស្ថានភាព
របស់វាទេ វត្ថុនោះនឹងត្រូវចុះទ្រុឌទ្រោមនៅទីចំផុត។

ភាពខុសគ្នាវានៅត្រង់ថា ច្បាប់របស់ទែរម៉ូឌីណាមិច គឺជាអ្វី
ដែលគេអាចពិសោធឱ្យឃើញជាក់ស្តែងបានច្បាស់លាស់ហើយលឿនរហ័ស
ទៀតផង ដូចជា ដុំសាច់ដែលគេដាក់ចោល វានឹងស្អុយខូចក្នុងរយៈពេល
ដ៏ខ្លី រថយន្តដែលគេចតទុកចោលយូរបន្តិច ម៉ាស៊ីនរបស់វានឹងចាប់ផ្តើម
ដើរមិនសូវស្រួល ដួងដែលពុំមានការថែទាំ វានឹងទៅជាស្លាក
ស្រមោកស្រមក ទ្រុឌទ្រោមដ៏មិនគួរឱ្យជឿ។

“ ការមិនបានរៀន នាំមនុស្សឲ្យឈានទៅរកក្តីវិបត្តិ ”

កាលបើពិចារណាទៅលើបុគ្គលម្នាក់ៗ ស្ថាប័ន អង្គភាព ឬ សង្គមដែលមិនដើរទៅមុខ ពុំមានការអភិវឌ្ឍន៍ លទ្ធផលនៃការចុះអន់ថយ ទ្រុឌទ្រោម អាចឱ្យយើងសង្កេតឃើញយ៉ាងយឺតៗ និងពុំសូវច្បាស់ប៉ុន្មានទេ ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីដំបូងៗ រហូតដល់យើងមិនអាចទាំងដឹងថា តើវានឹងមាន អ្វីកើតឡើងនោះឡើយ។ តែបើពេលវេលាកន្លងទៅកាន់តែយូរ លទ្ធផល នឹងបង្ហាញឱ្យឃើញកាន់តែច្បាស់ ហើយកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរជាលំដាប់ផងដែរ រហូតដល់ពេលខ្លះវាក្លាយទៅជា “ហួសពេល តែលែងឡើង” ចំពោះអ្វីៗ ដែលបានចាត់បង់ទៅនោះទៀតផង។

❖ “សកលភារុបនិយកម្ម” ភាពសង្កត់ឱ្យមនុស្សជ្រួតជ្រាប

“សកលភារុបនិយកម្ម” បានបង្កើតជាចរន្តផ្លាស់ប្តូររហ័ស ដែល ចាំសង្កេតសង្គមលោកយើងគ្រប់វិទាទី។ ចំណេះដឹង បច្ចេកវិទ្យា វប្បធម៌ របស់តំបន់នីមួយៗ បានបង្ករដាក់គ្នាទៅវិញទៅមកគ្រប់ពេលវេលា ធ្វើឱ្យ កើតមានទំនាក់ទំនងរវាងគ្នានឹងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុន។ អ្វីដែលកើតឡើងក្នុងតំបន់មួយនៃពិភពលោក មានផលប៉ះពាល់ដល់តំបន់ ផ្សេងៗទៀតដែលស្ថិតនៅយ៉ាងឆ្ងាយពីគ្នារាប់ពាន់រាប់ម៉ឺនគីឡូម៉ែត្រ។ ភាព លឿនរហ័ស និងឥទ្ធិពលដ៏គ្មានព្រំដែនទាំងនេះ បានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ ជាអតិបរមាទៅលើគ្រប់ជីវិត គ្រប់ស្ថាប័ន គ្រប់អង្គភាព គ្រប់សង្គម ទាំងលើផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និងសង្គម។ អ្វីទាំងនេះ គឺដោយសារតែ ពុំមានស្ថាប័នឬសង្គមណានៅដាច់ពីគ្នាដំបូងៗ អាណាចក្រនោះទេ។ ហេតុ ដូច្នេះ ទើបតែមិនអាចគេចផុតពីចរន្តនៃការផ្លាស់ប្តូរនេះបានឡើយ។

**“ សកលភារុបនីយកម្ម ជាចរន្តបត់បែនដែលរុញ
សង្ឃឹញសង្គមលោកឲ្យរីកិលទៅមុខគ្របវិនាទី ”**

បុគ្គល ស្ថាប័ន សង្គម ឬអង្គភាពណាដែលចេះបត់បែនផ្លាស់ប្តូរ
ទៅតាមរបត់នៃការប្រែប្រួលរបស់លោកយើងបាន គេនឹងរកចង្ហែកនាំខ្លួនឱ្យ
សម្រេចជោគជ័យ ព្រមទាំងរក្សាបាននូវក្តីចម្រើនរុងរឿងរបស់ខ្លួនតទៅមុខ។
ផ្ទុយទៅវិញ បើបុគ្គល ស្ថាប័ន ឬសង្គមដែលនៅទ្រឹងមួយកន្លែង មិនព្រម
យកចិត្តទុកដាក់អំពីសារៈសំខាន់នៃការបត់បែន ឬមិនអាចកែសម្រួលខ្លួនឯង
ឱ្យស៊ីសង្វាក់ជាមួយចរន្តសកលភារុបនីយកម្ម (Globalization)⁽¹⁾ ទេនោះ
អ្នកនោះនឹងត្រូវគេទុកឱ្យនៅពីក្រោយខ្នង ហើយបានត្រឹមតែសម្លឹងមើលពី
ជោគជ័យ និងភាពរីកចម្រើនរបស់អ្នកដទៃដោយក្តីឈឺចាប់តែប៉ុណ្ណោះ។

ដើម្បីបត់បែនផ្លាស់ប្តូរឱ្យទាន់ចរន្តនៃសកលភារុបនីយកម្មដ៏គ្មាន
ព្រំដែន ឱ្យបានស៊ីសង្វាក់ ហើយឱ្យទាន់សភាពការណ៍នោះ យើងចាំបាច់
ត្រូវមានគុណសម្បត្តិពិសេសម្យ៉ាងគឺ **“ការផ្សេងយល់ដឹង”** នោះឯង។

ការរៀន នាំឱ្យយើងយល់ដឹងអំពីសភាពការណ៍ដែលខ្លួនកំពុង
ប្រព្រឹត្តនិងកំពុងប្រឈមមុខ ឱ្យយើងបានស្វែងយល់អំពីដំណើរការផ្សេងៗ
លើពិភពលោក អំពីសង្គម និងអំពីគូប្រជែង ឱ្យយើងបានយល់ដឹងពីចំណេះ
វិជ្ជានិងបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ទទួលបាននូវទិន្នន័យ ព័ត៌មាន ដែលមានសារៈ-

(1) សកលភារុបនីយកម្ម : ការរីករាលដាលទូទាំងពិភពលោក ការដែលមនុស្សជាតិ
ទូទាំងសកលលោក ទាក់ទងផ្សារភ្ជាប់ជាមួយគ្នាបាន ឬការមានផលប៉ះពាល់
រវាងគ្នាញ៉ាំងគ្នាប៉ះពាល់ ហាក់បីដូចជាដំណើរ ដោយគ្មានកំរិតកម្រិតខ្ពស់ ទៅដល់
ដំបាប់ហ្វាស និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ (ពន្យល់សាកលវិទ្យាល័យ)



សំខាន់ដល់ការប្រមើលស្ថានការណ៍ ស្ថាបស្ថង់ដើម្បីងាយស្រួលសម្រេចចិត្ត រៀនសូត្រអំពីកំហុសឆ្គង រៀនអំពីការដួលរលំពីអតីតកាល ដើម្បីកែសម្រួលខ្លួនឱ្យរីកចម្រើនទៅរកផ្លូវល្អ។ ហេតុនេះ ការរៀនគឺជាចម្លើយសម្រាប់ការស្វែងរកដោគជ័យរបស់បុគ្គល អង្គភាព ស្ថាប័ន និងគ្រប់សង្គមទាំងឡាយ រហូតដល់យើងអាចនិយាយបានថា

“ នៅលើលោកបច្ចុប្បន្ន ពុំមានអ្នកណាអាចឈរយ៉ាងរឹងប៉ឹង ឬសម្រេចដោគជ័យបានឡើយ ប្រសិនបើគេមិនបានរៀន ”

❖ ភាពស្ងប់ច្រមុះនៃការ "មេះមិនដល់" ឬ "មេះស្មើ"

អ្វីដែលយើងបាននិយាយពីខាងលើគឺ ការរៀនជាគន្លឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការស្វែងរកដោគជ័យ ហើយជួយទៅវិញ "ការចេះមិនដល់" គឺជាដំណើរឆ្ពោះទៅរកភាពដុះជាបនិងក្តីរីបក្តីផ្សេងៗ។ បទពិសោធន៍របស់ក្រុមហ៊ុនជាច្រើន ឬអ្នកដឹកនាំមួយចំនួន បានទុកជាឧទាហរណ៍សម្រាប់ជាសំរឿនឱ្យយើងបានឃើញផលល្អនិងផលអាក្រក់ដោយឡែកៗពីគ្នា អំពីរឿងទាំងនេះ។

“ លើកត្តាស្វែងយល់ពីកំហុសឆ្គងនិងការច្នោះម្តាយពីអតីត ដើម្បីកែលម្អ ស្ថាបនាខ្លួនឱ្យបានរីកចម្រើន ”

📀 ក្រុមហ៊ុន ដិកខា រីទរទិន (Decca Recording)

លោកអ្នកមួយចំនួនអាចនឹងធ្លាប់ស្គាល់វង់ត្រឡី "ដឺបឺបឺល" បានយ៉ាងច្បាស់ រហូតដល់ពួកគេ (The Beatles) និងក្រុមតន្ត្រីមួយចំនួនបណ្តា ក្រុមភ្លេងដែលទទួលដោគជ័យខ្ពស់បំផុត ជារៀងរហូតតមក។ ពួកគេបាន

សាងប្រវត្តិសាស្ត្រមួយថ្មីដល់មុខមាត់វង់តន្ត្រីលោក និងជាប់ជាប្រវត្តិមួយ ដែលត្រូវចោទជាសំណួរអស់រយៈពេលដ៏យូរអង្វែង។ កាលសែតនិងថាស ចម្រៀងរបស់ពួកគេ ត្រូវគេប៉ាន់ប្រមើលមើលថា លក់បានរាប់រយលានដុល្លារ ចាប់តាំងពីអតីតកាលមកទល់បច្ចុប្បន្ន។ ផលប្រយោជន៍ដ៏មហាសាលានេះ បានធ្លាក់ទៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់ក្រុមហ៊ុន **អ៊ី អឹម អាយ (EMI)** អស់រយៈ កាលដ៏យូរអង្វែង ១១មិនទាន់ក្រុមហ៊ុន **ដិកខា វីទេវិន** ជាប្រមាណដែលពួក **ដិប៊ីស៊ីល** បានទៅសម្តែងឱ្យគេមើលនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦២ ប៉ុន្តែលោក **ដិក វ៉ុស** ជានាយកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុននោះ បែរជាមើលមិនឃើញពិភពសម្បត្តិរបស់ យុវតន្ត្រីករសក់វីងទាំងបួននាក់នេះទាល់តែសោះ។ គេនិយាយទៅកាន់ លោក **ប៊ែរតាន់ អែហ្វស្តាញ៉ាត** ដែលជាអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមភ្លេង ដិប៊ីស៊ីល ថា

“ក្រុមភ្លេងដែលកាន់តែហ្នឹងបែបនេះ វាហួសសម័យទៅហើយ”

ទោះបីជា អែហ្វស្តាញ៉ាត ខំអង្វរករឱ្យក្រុមហ៊ុន ដិកខា វីទេវិន ពិចារណាសាជាថ្មីម្តងទៀត ព្រមទាំងសន្យាថា ពួកគេនឹងទិញថាសចម្រៀង របស់ដិប៊ីស៊ីលក្នុងមួយលាន ៣០០០ដុល្លារ គ្រប់លានទាំងអស់យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នាយកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន ដិកខា វីទេវិន នៅតែមិនខ្វល់អីពីអ្វីទាំងអស់។ ទីបំផុត អែហ្វស្តាញ៉ាត បានទៅទាក់ទងជាមួយក្រុមហ៊ុន **អ៊ី អឹម អាយ** ហើយបានព្រមព្រៀងចុះកិច្ចសន្យា សហការថតបទភ្លេងជាមួយគ្នាប្រកប ដោយជោគជ័យ។

លទ្ធផលដែលកើតឡើងគឺ ក្រុមហ៊ុន **អ៊ី អឹម អាយ** បានទទួល ផលតម្រៃមានតម្លៃរហូតដល់រាប់ពាន់លានដុល្លារ ហើយនៅឈរបានយ៉ាង វិងប៉ិនរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។ ចំណែកក្រុមហ៊ុន ដិកខា វីទេវិនឯណោះវិញ ពុំមានអ្នកណាគេស្គាល់ទូទៅឡើយក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ។

នេះគឺជាជ្រុងដីគួរឱ្យសោកស្តាយ ប្រសិនបើអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន
ដឹកនាំ រឹមរឹម ខិតខំរៀនសូត្រយល់ និងទេះប្រមើលមើលអំពីចរន្តនិយមខាង
ធុរ្យតន្ត្រីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ គេមុខជាមិនធ្លាក់ចូលក្នុងកន្លងនៃផ្លូវខុសឆ្គោយ
ដីធ្លង់ធ្លរសេចនេះឡើយ។

🚩 ក្រុមហ៊ុនទូរលេខដ៏សម្រេចចេញ (Western Union)

អាឡិចសានដ៍ ហ្គេហេម បេលលី ជាអ្នកគិតច្នៃប្រឌិតរកឃើញ
អំពីទូរស័ព្ទនៅក្នុងឆ្នាំ១៨៧៦។ ដោយសារតែវាជារបស់ថ្មីក្នុងសម័យនោះ
ទើបពុំសូវមាននរណាចាប់អារម្មណ៍ទៅលើវាឡើយ។ ឯអ្នករកស៊ីផង ក៏មិន
បានផ្តល់សារៈសំខាន់ដល់របស់ច្នៃប្រឌិតថ្មីនេះប៉ុន្មានដែរ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យ
ក្រុមហ៊ុន **បេលលី តេឡេហ្គ្រាម** របស់លោក **ហ្គេហេម បេលលី** ត្រូវខាតបង់
យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងររហូតដល់សុំលក់ "ច្បាប់រក្សាសិទ្ធិទូរស័ព្ទ" ទាំងអស់ឱ្យទៅ
ក្រុមហ៊ុន **ដ៏សម្រេច ចេញ** ជាក្រុមហ៊ុនដ៏ធំ ដែលកំពុងរកស៊ីផ្នែកទូរលេខ
ក្នុងតម្លៃ ១០០.០០០ ដុល្លារ តែដ៏សម្រេចចេញនេះបែរជាមិនចាប់អារម្មណ៍
ហើយយល់ឃើញថា វត្ថុច្នៃប្រឌិតនេះវាគ្រាន់តែជា

"ព្រៃរូងលេងពីអគ្គិសនីដ៏គិតប្រយោជន៍តែប៉ុណ្ណោះ"។

ប៉ុន្មានឆ្នាំក្រោយមក **ដ៏សម្រេច ចេញ** បានប្តូរចិត្តមកវិញ។
គេជាករទៅទិញ "ឯកសិទ្ធិ" នូវឧបករណ៍ដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះ
ពីលោក **ចូម៉ាស់ អាឈីវ៉ា អេឌីសុង** ក៏ប្រកួតប្រជែង **បេលលី** ផងពីមុន
លើសនឹងច្បាប់រក្សាសិទ្ធិ ហើយបេលលីបានឈ្នះក្តីនោះ។ ទីបំផុត **ដ៏សម្រេច**

ចូរញៀន ត្រូវដកខ្លួនចេញចេញពីមុខជំនួញទូរស័ព្ទ។ ថ្ងៃក្រោយមកទៀត ទូរស័ព្ទ ត្រូវបានគេនិយមចូលចិត្តយ៉ាងសុសសាយទូទាំងសហរដ្ឋអាមេរិក ទ្វីបអឺរ៉ុប និងគ្រប់ទិសទីពេញទាំងសកលលោក។

ការដែល រ៉ិសឆើន ចូរញៀន ត្រូវបាត់បង់និកាសមាសរបស់ខ្លួន ក៏ដោយសារតែពួកគេបិទទ្វារចិត្តរបស់ខ្លួន មិនព្រមរៀនសូត្រចេញពីអ្វីថ្មី ក្នុងពេលនោះឡើយ។

២៤ ក្រុមហ៊ុន មមិនតុន អាមស៍

ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ ក្រុមហ៊ុនផលិតឧបករណ៍វាយអង្កុលីលេខ រ៉ិកណ៍ បានសុំលក់ឯកសិទ្ធិឧបករណ៍វាយអង្កុលីលេខឱ្យក្រុមហ៊ុន មមិនតុន អាមស៍ កែប្រែធានក្រុមហ៊ុននេះបែរជាបដិសេធមិនកិរវល់ ព្រមទាំងពោលថា

“ គ្មានឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ប្រភេទណា ដែលអាចយកមកជំនួស ស្ទើរដ៏ស្មោះត្រង់និងទុកចិត្តបានឡើយ ”

ប៉ុន្តែអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន អាត់ឡីវូត គេពុំបានគិតដូច្នោះទេ។ គេមើលឃើញថា ទៅថ្ងៃមុខ ឧបករណ៍វាយអង្កុលីលេខនឹងមានតួនាទីដ៏សំខាន់សម្រាប់ការងារនៅតាមការិយាល័យផ្សេងៗ។ ក្រុមហ៊ុននេះ បានទាក់ទងសុំទិញឯកសិទ្ធិឧបករណ៍វាយអង្កុលីលេខពីក្រុមហ៊ុន រ៉ិកណ៍ ហើយ អ្វីដែលគេរំពឹងទុក ក៏បានក្លាយជាការពិត។ រយៈពេល ៥០ឆ្នាំ ក្រោយមក ឧបករណ៍វាយអង្កុលីលេខ អាចប្រើប្រាស់បានដល់ទៅ ១០៧៧១ គ្រឿង នេះជាបទពិសោធន៍មួយដែលបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ការខាតបង់មួយចំនួន

បណ្តាលមកពីកំហុសឆ្គងរបស់បុគ្គលឬស្ថាប័នដែលចិខ្លួនឯង មិនព្រមស្វែងយល់ពីអ្វីថ្មីនៅកណ្តាលចរន្តបត់បែននៃសង្គមលោក ហើយឃ្លាំងទៀត វាក៏ឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញដែរថា ដោយគំរើយដ៏ធំធេងរបស់បុគ្គល ស្ថាប័ន ឬអង្គការផ្សេងៗ បានមកពីការបើកចំហចិត្តទទួលរៀនសូត្រទៅតាមរបត់របស់ពិភពលោកយើងនេះឯង។

🔍 ក្រុមរបស់ប៉ុលពត

“ការចេះមិនដល់” មួយចំនួន វាមានការប៉ះពាល់ចំពោះបុគ្គលខ្លួនឯង ឬចំពោះក្រុមមួយចំនួនតូចរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែ “ការចេះស្ទើរ” ឬ “ការចេះមិនដល់” ខ្លះទៀត វាបានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់មនុស្សចំនួនច្រើន ឬប៉ះពាល់ដល់វា សនាប្រទេសជាតិទាំងមូលក៏មានដែរ។

ការដែលចេះតែម្នាក់ឯង មើលទៅលើស្ថានភាពការណ៍តែមួយជ្រុងយ៉ាងឥតបំណង ឃើញតែវណ្ណៈអធ្មត់ ឃើញតែការប្រើកម្លាំងកាយនិងចិត្ត ឃើញតែអ្វីដែលនៅចំពោះមុខ ប៉ុលពត មិនទទួលស្គាល់ការដកដាក់ញែក មិនទទួលស្គាល់អ្នកចេះដឹង មិនទទួលស្គាល់កម្លាំងប្រាជ្ញា មិនទទួលស្គាល់នូវភាពជាមនុស្ស យកមនុស្សអវិជ្ជាឱ្យគ្រប់គ្រងដាន់ឈ្នីលើអ្នកចេះដឹង... និយាយដោយរួម ក្រុមរបស់ប៉ុលពត មុជក្បាលទៅលើទ្រឹស្តីរបស់ក្រុមមួយតែគេមិនព្រមបើកភ្នែកមើល និងមិនព្រមរៀនពីអ្វីល្អៗដែលកន្លែងដទៃផ្សេងទៀតគេមាននោះឡើយ។

ការ “ចេះមិនដល់” របស់ក្រុមប៉ុលពត បានបង្កឱ្យលោក ព្រាង មេ
 វិទ្យាសាស្ត្រដ៏ធំធេងដល់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជា។

* តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ យើងសង្កេតឃើញថា កំហុសឆ្គង ឬ ការផ្ទុះឆ្ពោះឆ្ពាយរបស់អង្គការ ឬក្រុមហ៊ុនជំនួញទាំងនោះ សុទ្ធតែមាន មូលហេតុមកពីការ **យល់មិនបានស៊ីជម្រៅ (យល់ស្ទើរ)** ពោលគឺ

ខ្លះការយល់ដឹងត្រូវបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីសម្រេចចិត្តត្រូវបានត្រឹមត្រូវនោះឯង។

អ្វីទាំងនេះ ដោយសារកង្វះខាតអំពីការយកចិត្តទុកដាក់ស្វែងរក សិក្សាស្រាវជ្រាវរកព័ត៌មានសម្រាប់យកមកស្នាបស្នង វាយតម្លៃ ប្រមើល មើលពីស្ថានភាពការណ៍ឱ្យបានល្អិតល្អន់ ទើបធ្វើឱ្យមានការសម្រេចចិត្តខុស ដែលជាប្រការគួរឱ្យសោកស្តាយបំផុត។

ពេលខ្លះការសម្រេចចិត្តខុសតែម្តងគត់ វាក៏ជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយ ក្នុងការធ្វើឱ្យជីវិតផ្ទាល់ខ្លួន ក្រុមហ៊ុន ឬប្រទេសជាតិត្រូវជួបនឹងក្តីវិបត្តិ ឬក៏ វិនាសអន្តរាយដ៏ធំធេងទាំងនោះ។

ស្នេហាជាតិ + ចេះស្ទើរ (ល្ងង់) ⇒ ថយក្រោយ ឬវិនាសអន្តរាយ

នេះជារមៀនដែលយើងត្រូវតែចងចាំ។ យើងជឿថា បងប្អូនខ្មែរ គ្រប់គ្នាសុទ្ធតែជាអ្នកស្នេហាជាតិ។ តែអ្វីដែលយើងត្រូវភ័យ គឺការបិទខ្លួនឯង អ្នកខ្លាំង អ្នកឆ្លាត អាត្មានិយម អក្ខនិយមនោះឯង ដែលនាំឱ្យយើងធ្លាក់ ចូលក្នុងរណ្តៅគ្រោះថ្នាក់ ហើយទីបញ្ចប់ ក៏បន្ទោសដាក់គ្នាអីអញ្ចឹងទៅ។



❖ ស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យសេដ្ឋកិច្ច

“ការរៀន” គឺជាផ្លូវមួយទៅរកជោគជ័យ។ បុគ្គល ស្ថាប័ននានា ឬសង្គមណាដែលយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការរៀនសូត្រ មិនទៅទ្រង់មួយកន្លែង ពុះពារកសាងខ្លួនឱ្យដើរទៅមុខជាប្រចាំ គេមុខជាបានសម្រេចជោគជ័យ នៅថ្ងៃមុខជាប្រាកដ។

❖ រឿងនិទានរបស់ យ៉ាហ្គី (YAHOO!)

នេះជារឿងនិទានរបស់និស្សិតពីរនាក់ ដែលបានជាប់សញ្ញាប័ត្រ បណ្ឌិតជ្នកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ពីមហាវិទ្យាល័យ ស្ថានីយ៍ សហរដ្ឋអាមេរិក។ គេទាំងពីរនាក់គឺ យើង ហ៊ុឡូ និង ឃើ យ៉ាង (ជាជនជាតិកូរ៉េខាងត្បូង)។

ពួកគេចូលចិត្តស្រាវជ្រាវព័ត៌មានផ្សេងៗក្នុងប្រព័ន្ធអ៊ិនធើណែត។ គេបានកត់សម្គាល់ឃើញថា ទិន្នន័យដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ទាំងឡាយនោះ កុំទាន់បានរៀបចំឱ្យស្រួលបួលតាមលំដាប់លំដោយនៅឡើយទេ។ នៅក្នុង ខែមេសាឆ្នាំ១៩៩៤ ពួកគេបានចាប់ផ្តើមចំណាយពេលវេលារបស់ខ្លួនក្នុងការ រៀបចំទិន្នន័យទាំងនោះឱ្យមានជាលំដាប់ ជាគ្រម និងប្រមូលផ្តុំទុកនៅក្នុង គេហទំព័រ (Home page) ដែលគេឱ្យឈ្មោះថា “YAHOO!” នោះឯង។ លទ្ធផលជាក់ស្តែងបានឱ្យយើងឃើញថា អ្នកដែលប្រើអ៊ិនធើណែតពាសពេញ ទាំងសកលលោក បានបើកចូលមើលក្នុងទំព័ររបស់គេ ដោយមកពីវាមាន ភាពងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកទិន្នន័យផ្សេងៗ ដែលអ្វីទាំងនេះ កើតឡើង ដោយការស្រឡាញ់ចូលចិត្ត និងការយកចិត្តទុកដាក់ ទើបធ្វើឱ្យពួកគេបង្កើត បានទៅជាមុខជំនួញមួយដែលមានទំហំប្រាកដលាងស្រោច។ ចំណូលរបស់ ពួកគេ បានមកពីការលក់ទំព័រពេសនាឱ្យដល់ក្រុមហ៊ុនជំនួញផ្សេងៗ ដែល

នាំយកមុខទំនិញរបស់ខ្លួនមកចុះផ្សាយក្នុងគេហទំព័ររបស់យ៉ាហ្វឺនេស៊ី។
 ក្រៅពីនេះ ពួកគេនៅបានទទួលប្រាក់ចំណូលបន្ថែម ដោយការ
 លក់ផលិតផលផ្សេងៗដែលដាក់ផ្លាកយីហោ " យ៉ាហ្វឺ " ទៀតផង។
 ពេលដែល **លើរ យ៉ាង** ធ្វើដំណើរវិលត្រឡប់មកកូរ៉េខាងត្បូង
 ដែលជាប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន គេត្រូវបានទទួលការស្វាគមន៍យ៉ាងកក់រក្កា
 ពីសំណាក់ប្រធានាធិបតីនិងប្រជាជនកូរ៉េ ប្រៀបដូចជាវិបុលសរសេររបស់ជាតិម្នាក់
 ដូច្នោះដែរ។ ជោគជ័យដ៏ធំធេងអស្ចារ្យរបស់គេព្រមទាំងមិត្តភក្តិ កើតឡើង
 ដោយការរៀនសូត្រ បត់បែន សម្របទៅតាមដំណើរការផ្លាស់ប្តូររបស់
 ពិភពលោកយើងនោះឯង។



**👉 “ជោគជ័យ” មិនមែនជារបស់បានមកដោយងាយនោះទេ
 តែវាកើតឡើងដោយញើសឈាមនៃការប្រឈមនឹង
 ហេតុនេះ បើអ្នកណាមិនចង់បានវា អ្នកនោះត្រូវតែឧស្សាហ៍
 ព្យាយាមប្រឈមនឹងស្វែងយល់ពីអីឡែង
 ប្រឈមមិនត្រូវប្រាថ្នា មានស្មារតីភ្នាក់ពួកច្របាច់
 លើរម្លោះទៅរកគោលដៅនៅខាងមុខ។
 នោះ គឺជាជោគជ័យដ៏មានរសជាតិឈ្នួលម្នាញ់
 និងបើអ្នកណាមិនបានស្វែងយល់ប្រឈមនឹងប្រឈមទេនោះ
 គេពិតជាមិនបានរករសជាតិនេះពិតប្រាកដឡើយ។**

**អ្វីដែលអ្នកចេះក្នុងថ្ងៃនេះ វានឹងហួសសម័យក្នុងថ្ងៃស្អែក
បើអ្នកឈប់រៀនសូត្រ អ្នកនឹងត្រូវតាំងនៅមួយកន្លែង។**

What we know today will be obsolete tomorrow.
If we stop learning we stagnate.

ផ្លូវដី ប៊ីលីងតុន - Dorothy D. Billington

Adults Who learn and Grow
(In New Horizons for Learning, Spring 1993.)



www.elibraryofcambodia.org [www.facebook.](https://www.facebook.com)
Fb : Entertainment

ការរៀនស្រូបយល់ មិនមែនសុទ្ធតែបានពីការបង្រៀនទាំងអស់ទេ
 ភាគច្រើនវាកើតឡើងដោយ
 ការបានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពផ្សេងៗយ៉ាងមានផស្ស្រភាព
 និងប្រកបដោយអត្ថន័យនោះឯង។

Most learning is not the result of instruction.
 It is rather the result of unhampered participation,
 in a meaningful setting.

អ៊ីវាន អ៊ីលីច - Ivan Illich
 Deschooling Society, 3, 1970.



www.facebook.com/entertainment

Fb : Entertainment

២

ដំណើរការនៃ "ការរៀន"

ការរៀនគឺជា "ដំណើរការ" ដែលបុគ្គលម្នាក់ចាប់ផ្តើមដោយការបើកចំហចិត្តទទួលព័ត៌មានបច្ចុប្បន្នដឹងអ្វីមួយ យកបកគិត ត្រិះរិះ វិភាគ ពិចារណា បកស្រាយព័ត៌មានទាំងនោះរហូតយល់បានក្នុងជម្រៅចិត្ត ដែលព័ត៌មាន(បច្ចុប្បន្ន)មួយចំនួន អាចធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ ឬមានការយល់ឃើញនៅក្នុងចិត្ត និងបង្កឱ្យកើតមានជាទង្វើឬការប្រព្រឹត្ត ស្តែងចេញមកខាងក្រៅ។ ឯចំណែកព័ត៌មានបច្ចុប្បន្នដឹងប្រភេទខ្លះ អាចឱ្យគេយកទៅអនុវត្តប្រើប្រាស់ ឆ្ពោះទៅរកភាពរីកចម្រើនជាបន្តទៅមុខថែមទៀតផងដែរ។

❖ ការរៀន គឺថា "ដំណើរការ"

www.elibra.org
 ពាក្យថា "ដំណើរការ" (Process) មានន័យសំដៅទៅលើ

www.facebook.
 Fb : Entertainm

កម្មវិធីចូលដាច់នៃការប្រព្រឹត្ត ដែលមានដំណើរទៅមុខជាបន្តបន្ទាប់ រហូតដល់ សម្រេចបានលទ្ធផលក្នុងកម្រិតណាមួយ ដូចជា ដំណើរការសាងសង់ផ្ទះ ដែលគេត្រូវតូសប្លង់ បុកគ្រឹះ រៀបឆ្នឹម ចាក់សសរ រៀបឥដ្ឋ ចាក់ប្លង់សេ រហូតដល់ការលាបថ្នាំ រៀបចំតុបតែងជាបន្តបន្ទាប់រហូតដល់ទីបញ្ចប់។

ឯដំណើរការរៀន ក៏មានវគ្គមានឃ្លានច្រើនដូចគ្នាដែរ និងប្រសិន បើខ្លះខាតដំណាក់កាលណាមួយ ដំណើរការរៀននោះ ក៏នឹងមិនសូវបាន ពេញលក្ខណៈសម្រាប់យកទៅអនុវត្តប្រើប្រាស់ឱ្យបានល្អឡើយ។ ដូច្នោះទៅវិញ បើដំណើរការនៃការរៀន ប្រព្រឹត្តទៅតាមលំដាប់លំដោយ មិនរាំងស្ទះនៅ កណ្តាលផ្លូវទេនោះ យើងអាចចាត់ទុកថា ជាការរៀនពេញលក្ខណៈហើយ គេអាចយកអ្វីដែលរៀននោះ ទៅប្រើឱ្យកើតជាប្រយោជន៍ ឬធ្វើឱ្យកើតមាន ជាសកម្មភាពដែលនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរ ល្អប្រសើរជាងមុន។

**“ ដំណើរការរៀនក៏មិនខុសគ្នាពីដំណើរការអ្វីផ្សេងៗដែរ
បើខ្លះខាតដំណាក់កាលណាមួយ
ដំណើរការរៀននោះ នឹងមិនបានពេញលក្ខណៈឡើយ ”**

ហេតុនេះ ការរៀនពិតប្រាកដ មិនមែនបុគ្គលម្នាក់ៗគ្រាន់តែទទួល យកចំណេះមកដាក់ក្នុងខួរក្បាលប៉ុណ្ណោះទេ តែវាត្រូវឆ្លងកាត់ដំណាក់កាល សំខាន់ៗផ្សេងៗជាច្រើន ទើបអាចចាត់ទុកថា ជាការរៀនពិតប្រាកដបាន។
www.elibraryofbuddhism.org
យើងនឹងពិចារណាអំពីដំណើរការរៀនទៅតាមវិធីខាងក្រោម ៤

❖ ចំណើនការនៃការផ្សព្វផ្សាយ

➔ ដំណាក់កាលទី១ : បើកចំហចិត្ត ទទួលយកចំណេះដឹង

“ចិត្ត” គឺជាចំណុចចាប់ផ្តើម ដែលនាំទៅដល់ការប្រព្រឹត្តផ្សេងៗ របៀបដូចមេទិក ដែលជាប្រភពនៃទឹកស្អីនៃទន្លេទាំងឡាយដូច្នោះដែរ។

ដំណើរការរៀនមានប្រភពមកពី “ចិត្ត” ។ វាកើតឡើងបាន លុះត្រាតែយើង “បើកចំហ” ទទួលយកចំណេះដឹងអ្វីៗចូល។ ចំណេះដឹង ទាំងឡាយនោះមានដូចជា ក្បួនកម្រា មុខវិជ្ជាសម្រាប់ប្រកបអាជីពផ្សេងៗ បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ពាក្យប្រដៅដាស់តឿនរបស់អ្នកនៅជុំវិញ ខ្លឹមសារល្អៗនៅ ក្នុងសៀវភៅរាងប្រដៅក្នុងខ្សែភាពយន្ត ព័ត៌មានផ្សេងៗក្នុងទំព័រកាសែត ការវិភាគដឹកលើកនៅក្នុងកម្មវិធីវិទ្យុ ឬទូរទស្សន៍ជាដើម...។ល។

ពាក្យថា “បើកចំហចិត្ត” មានន័យថា បុគ្គលនោះមានការ ចាប់អារម្មណ៍ចង់ចេះចង់ដឹង យកចិត្តទុកដាក់ ស្គាល់ព័ត៌មាននិងសារៈសំខាន់ របស់ចំណេះដឹងទាំងនោះ ទើបធ្វើឱ្យគេ “បើកទ្វារទទួលយក” ទៅតាម វិធីផ្សេងៗដូចជា ការអាន ការស្តាប់ ការទស្សនា ឬការអនុវត្តតាមជាដើម។

ការដែលបុគ្គលម្នាក់ៗ បើកទ្វារទទួលរៀនពីអ្វីផ្សេងៗបានល្អ ឬ មិនល្អនោះ វាអាស្រ័យជាសំខាន់នៅលើរូបភាពក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ។ ប្រសិនបើបុគ្គលណាមានទំនោរនិយម ស្គាល់ព័ត៌មានសំខាន់នៃចំណេះដឹង មានចិត្តចង់កសាងខ្លួនឱ្យបានល្អប្រសើរ មានចរិតនិស្ស័យឧស្សាហ៍ព្យាបាម ចេះដាក់ខ្លួនដាក់កាយរៀនសូត្រពីអ្នកដទៃ យល់ឃើញថា អ្នកណាក៏អាច យកធ្វើជាគ្រូរបស់ខ្លួនបានដែរ ពេលនោះ បុគ្គលនោះ នឹងមានទំនោរទ្រ រកការស្រូបយកចំណេះផ្សេងៗបានល្អ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើបុគ្គលនោះបែរជា

មានទំនោរនិយម មិនស្គាល់ពីតម្លៃនៃចំណេះដឹង គ្មានបំណងនឹងកសាងខ្លួន ឱ្យកាន់តែប្រសើរ ចាប់អារម្មណ៍ទៅលើតែការសេពសោយ ស្រណុកសុខ ស្រួលតែម្យ៉ាង ជាប់និស្ស័យខ្ជិលច្រអូស អួតពូកែ អួតឆ្លាត ភិតថាខ្លួនឯង អស្ចារ្យជាងអ្នកដទៃជាដើម បុគ្គលនោះ មានលក្ខណៈជាអ្នក “ចិទ្ធារ” មិនព្រមទទួលយកការរៀនសូត្រពីអ្នកណាទាំងអស់។

យើងសង្កេតឃើញថា ឥរិយាបថក្នុងមិត្ត វាអាចមានអំណោយផល ឬអាចជាឧបសគ្គដល់ការប្រព្រឹត្តិសុត្ររបស់មនុស្សយើង ដោយមិនអាចបដិសេធ បានឡើយ។

នៅក្នុងគ្រប់ថ្នាក់រៀនទាំងអស់ សិស្សដែលមិនយកមិត្តទុកដាក់ ស្តាប់ការពន្យល់របស់គ្រូ ទោះជាក្នុងហេតុផលណាក៏ដោយ គេមុខជាខឹង មិនយល់មេរៀន មិនអាចធ្វើកិច្ចការបាន បានពិន្ទុមិនសូវល្អ ឬប្រឡងធ្លាក់។ អ្វីទាំងនេះ ដោយសារតែការ “ចិទ្ធារ” មិនទទួលយកការរៀននោះឯង។

ក្នុងករណីបែបនេះ យើងអាចចាត់ទុកថា គឺជាប្រការដែលមិន អាចបង្កើតឱ្យទៅជា “ដំណើរការរៀន” បានឡើយ ព្រោះវាខុសចាប់តាំង ពីទឹកដំបូងមកចាត់ទៅហើយ (គឺគេគ្មានចិត្តចង់រៀន) ដូច្នេះដំណាក់កាលតៗ បកទៀត ក៏វានៅតែមិនអាចទៅរួចបានដែរ។

“ វាអាចមានដែរ នៅពេលយើងបញ្ចូលការពិតរាប់លានមុខទៅក្នុង ខួរក្បាលមនុស្សម្នាក់ ហើយគេនៅតែជាមនុស្ស “អវិជ្ជា” ដដែល ”

អាឡិម ប៊ូន - Alec Bourne

(ការដែលពុំមានចិត្តចង់រៀន វាមិនខុសអីពី “ហាក់ទឹកលើក្បាលទៅ” នោះឡើយ)

www.facebook.com/entertainment
Fb : Entertainment

ជួយពីករណីខាងលើ ចំពោះអ្នកដែលមានការយកចិត្តទុកដាក់ មានចិត្តចង់ចេះចង់ដឹង តាំងស្មារតីស្តាប់ការពន្យល់ ធ្វើការរកតម្រា សាក សួរនូវអ្វីដែលខ្លួនមិនយល់ គេមានឱកាសនឹងបន្តដំណើរទៅវគ្គខាងមុខទៀត នៃដំណើរការរៀនរបស់គេ ព្រោះគេអាចឆ្លងផុតក្នុងដំណាក់កាលទីមួយបាន គឺដំណើរការ “បើកចំហចិត្ត” ឬ “មានចិត្តចង់ប្រុង” នោះឯង។

“ចិត្ត” មានសារៈសំខាន់ជាខ្លាំងក្នុងដំណើរការរៀនរបស់យើង។ “ចិត្ត” គឺអ្នកកំណត់ថា តើយើងប្រុងបានឬមិនបាន។ “ចិត្ត” ប្រៀបដូចជា មេទឹក បើមេទឹកពុំមានទឹកទេ ខ្សែទឹកទាំងឡាយគឺមិនអាចកើតមានបានដែរ។

“ ជោគជ័យនិងបរាជ័យរបស់បុគ្គល ដែលខុសគ្នាពីម្នាក់ទៅម្នាក់នោះ មួយផ្នែក មានឫសគល់មកពីសភាវៈចិត្តរបស់គេនោះឯង ”

៤- ដំណាក់កាលទី២ : គិត វិភាគ ត្រិះរិះឱ្យទាល់តែយល់

ការគិត វិភាគ ត្រិះរិះឱ្យយល់ គឺជាដំណាក់កាល តមកពីការ បើកចំហចិត្តទទួលយកការចេះដឹង។

កាលបើយើង “មានចិត្តចង់រៀន” ហើយ យើងត្រូវប្រមូលយក មេរៀនបូកតិមានទាំងនោះ មកគិត ត្រិះរិះពិចារណា បំផុសចែករកហេតុផល រហូតដល់បានយល់ពិតប្រាកដ ទើបហៅថា បានឆ្លងផុតដំណាក់កាលទីពីរ។ កែប្រសិនបើយើងទទួលមេរៀន បូកតិមានអ្វីមួយចូលមក ដោយគ្រាន់តែបាន កត់ត្រាទុកក្នុងប្រព័ន្ធចងចាំរបស់ខ្លួនក្បាលតែម្យ៉ាង ឬចាប់ផ្តើមសម្ភាសន៍ ដោយមិនបានគិតត្រិះរិះពិចារណាឱ្យយល់ជាក់លាក់ទេ វានឹងមិន មិនទាន់ចាត់ទុកថាជាការឆ្លងផុតដំណាក់កាលទីពីរនៅឡើយដែរ ព្រោះថា

ការលោភរំលងដំណាក់កាលនៃដំណើរការរៀន វាប្រៀបប្រដូចទៅនឹង ការដែលសិស្សគូសចម្លើយ (Tick ✓) នៅលើវិញ្ញាសាគណិតវិទ្យាដូច្នោះ ដែរ។ គេអាចគូសចម្លើយបានត្រឹមត្រូវក៏ពិតមែន តែនេះពុំមែនជាការបញ្ជាក់ ថា គេចេះពិតប្រាកដនៅឡើយដែរ ព្រោះគេមិនអាចស្រាយបញ្ជាក់បានទៅ តាមដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណោះស្រាយ ដើម្បីឱ្យបានចម្លើយពិតប្រាកដ នោះទេ ហើយការដែលគេគូសចម្លើយបានត្រឹមត្រូវនោះ វាអាចគ្រាន់តែ ជារឿងចៃដន្យតែប៉ុណ្ណោះ និងបើពេលណាគេផ្លាស់ប្តូរសំណួរសាជាថ្មី គេក៏ នឹងត្រូវប្រើវិធីហោងសិយដាស់ដែលឡើងវិញ។

ហេតុនេះ បើគេចង់បញ្ចប់បញ្ហានេះ គេត្រូវតែវិលត្រឡប់ទៅកែ សម្រួលដំណាក់កាលមុខៗឱ្យបានល្អសិន ដូចជា បង្កើតទស្សនៈល្អៗទៅលើ មុខវិជ្ជាគណិតវិទ្យា បើកចំហចិត្តក្នុងការរៀន យកចិត្តទុកដាក់និងសាកសួរ មិត្តភក្តិប្រុសស្រៀម អំពីចំណុចដែលខ្លួនមិនទាន់យល់ ប្រើគំនិតគ្រិះរិះរហូត ដល់បានយល់យ៉ាងពិតប្រាកដ ទើបគេអាចដោះស្រាយវិញ្ញាសាបានត្រឹម ត្រូវជារៀងរហូត(ពុំមានរឿងហោងសិយ)។ ធ្វើបានដូច្នោះ ទើបយើងអាចចាត់ ទុកថា ដំណើរការរៀនរបស់ខ្លួន បានរំកិលទៅមុខមួយកម្រិតទៀតហើយ។

ប្រទេសខ្មែរយើងអាចនឹងមានបញ្ហាក្នុងការ "ប្រើការគិត" បន្តិច ព្រោះថា ប្រព័ន្ធសិក្សាអប់រំរបស់យើង ចាប់តាំងពីសម័យមុនរហូតមកដល់ សម័យបច្ចុប្បន្ននេះ យើងតែងប្រើវិធីបង្រៀនដោយផ្តោតសំដៅទៅលើការ ទន្ទេញចាំមាត់ ដូចជាវិជ្ជាប្រវត្តិសាស្ត្រជាដើម យើងចូលចិត្តឱ្យសិស្សចង ចាំទៅលើហេតុការណ៍នោះកើតឡើងនៅឆ្នាំណា? មានទាក់ទងនឹងឈ្មោះ ណាខ្លះ? ទីកន្លែងណាខ្លះ? តែយើងបែរជាពុំសូវយកចិត្តទុកដាក់បង្រៀន ឱ្យសិស្សចេះវិភាគ ចេះកែវិញ្ញា ពិចារណាអំពីរឿងហេតុដែលកើតឡើងក្នុង

ប្រវត្តិសាស្ត្រអឺរ៉ុបខ្មោចទេ។ តាមពិតយើងគួរតែទម្លាប់ឱ្យគេរៀនធ្វើការវិភាគ
 អ្វីក៏ព្រោះ ពិចារណាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ដើម្បីឱ្យយុវជនដ៏ខ្មោចក្រោយបាននាំ
 មេរៀនពីអតីតកាល យកមកប្រើជាប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬដើម្បីការពារ
 បញ្ហាផ្សេងៗនានាពេលអនាគតផងដែរ។ បើយើងអាចធ្វើបានដូច្នោះ វាជាការ
 ជួយហ្វឹកហាត់ឱ្យយុវសិស្សរបស់យើង បានរៀនគិតពិចារណា មានភាព
 ស្មោះត្រង់និយាយការប្រើហេតុផល និងដុះដាលខាងប្រាជ្ញាស្មារតីបានល្អ
 ដែលប្រសើរជាងការរៀនតាមតែ “មេរៀនឡឺស្រេច” មិនចេះប្រើការគិត
 របស់ខ្លួនឯង ពូកែតែខាងប្រើអារម្មណ៍ក្នុងការសម្រេចចិត្ត ដែលជាការបង្ក
 បញ្ហាដដែលៗដល់ខ្លួនឯងនិងសង្គម ដ៏មិនចេះចប់មិនចេះហើយនោះឯង។

**“ ទោះបីជាយើងត្រូវប្រើ “មេរៀនឡឺស្រេច”
 ដើម្បីឱ្យមនុស្សដើរតាម តែយើងគួរតែបំប៉នឱ្យបានច្រើន
 អំពី “ការរៀនហ្វឹកហាត់គ្រិះវិះពិចារណា” ដល់យុវសិស្ស
 ព្រោះការរៀនហ្វឹកហាត់គ្រិះវិះពិចារណា
 វានឹងជួយឱ្យមនុស្ស បានទៅជា “មនុស្ស” ពេញលេញ ”**

មនុស្សខ្លះ បានធ្វើអ្វីខុសម្តងរួចហើយ គេនឹងមិនធ្វើឱ្យខុសជាលើកទីពីរទៀតទេ គេអាចនឹងធ្វើខុសលើរឿងផ្សេងទៀត តែមិនមែនរឿងដដែលៗ សារជាថ្មីទៀតឡើយ។ អ្វីទាំងនេះ គឺដោយសារគេបាននាំមេរៀនចាស់ៗ ឬកំហុសឆ្គងដែលធ្លាប់មានពីមុន យកមកដាក់កញ្ចក់ ត្រិះរិះ ពិចារណា រហូតដល់មើលឃើញច្បាស់ថា កំហុសឆ្គងទាំងនោះ កើតឡើងដោយសារអ្វី? តើខ្លួនត្រូវកែលម្អ កសាងវាឡើងវិញដូចម្តេចខ្លះ?

❏ ប្រធានគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនមួយកន្លែងបានសន្មតក្នុងចិត្តថា មនុស្សគឺជាអ្នកដែលមានចិត្តគំនិតទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ មានការរីកចម្រើន។ ហេតុនេះគេមិនចាំបាច់ប្រើច្បាប់ទម្លាប់ឬក្រឹត្យក្រម យកមកគ្រប់គ្រងឱ្យជ្រុលហួសហេតុពេកឡើយ ដោយគ្រាន់តែផ្តល់កិត្តិយស លើកតម្លៃដល់អំពើល្អរបស់គេ និងផ្តល់ឥស្សរភាពដល់គេ គេប្រាកដជានឹងសម្តែងអាកប្បកិរិយាយ៉ាងសមរម្យ ត្រឡប់មកវិញជាមិនខាន។

គិតឃើញដូច្នោះហើយ លោកប្រធានក៏ប្រកាសឈប់ឱ្យមានការចុះហត្ថលេខាលើបញ្ជីម៉ោងចេញចូលធ្វើការ ដោយសង្ឃឹមថា បុគ្គលិកអ្នកធ្វើការទាំងអស់ គេនឹងគោរពវិន័យ រក្សាកិត្តិយសរបស់ខ្លួនឯង មិនកេងយកចំណេញពីលើក្រុមហ៊ុនដោយចូលក្រោយម៉ោង ឬចេញមុនម៉ោងអ្វីឡើយ។

លុះដល់ពិនិត្យជាក់ស្តែង ពួកគេមិនបានធ្វើដូចលោកប្រធានគាត់គិតឯណា ពេលដែលពុំមានច្បាប់ទម្លាប់សម្រាប់គ្រប់គ្រង បុគ្គលិកភាគច្រើនស្ទើរតែ 90% សុទ្ធតែចូលធ្វើការយឺត ហើយចេញមុនម៉ោងជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ មានអ្នកខ្លះ ម៉ោង៩ប្រាប់ចូលធ្វើការ ឯអ្នកមួយចំនួនទៀតចេញពីធ្វើការមុនម៉ោងប្រហែលមួយម៉ោងឯណោះ។ តើវាហើយនោះហេតុអ្វី? លោកប្រធានបានប្រកាសច្បាប់ ឱ្យបុគ្គលិកគ្រប់គ្នាត្រូវចុះហត្ថលេខាសារជាថ្មីឡើងវិញ។

ចាប់ពីពេលនោះមក គាត់មិនដែលនឹកនាថា នឹងប្រកាសឈប់ប្រើច្បាប់លស់លាអ្វីទៀតឡើយ ដោយសារតែគាត់បាននាំយកហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនោះមកពិគ្រោះ ពិចារណា រហូតដល់ភ្នំភ្នែក កើតជាបញ្ហា និងសរុបក្តីសន្និដ្ឋានថា មនុស្ស មិនមែនជាអ្នកដែលមានចិត្តតំនិតរក្សានូវអំពើល្អយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនអ្វីឡើយ កាលបើមានឱកាស គេអាចនឹងប្រព្រឹត្តនូវអំពើដែលមិនសមរម្យ មានចរិតអាក្រក់និយម យកប្រៀបលើអ្នកដទៃជាដើម។ ហេតុនេះ គេចាំបាច់ត្រូវមានច្បាប់ទម្លាប់បែបបទដ៏តឹងរ៉ឹង ដើម្បីគ្រប់គ្រង។

យុគបច្ចុប្បន្ន ជាសម័យដែលសម្បូរហូរហៀរទៅដោយទិន្នន័យព័ត៌មាន មកពីគ្រប់ទិសទីជុំវិញពិភពលោក ដែលចាក់ទាំងគំនរមកលើសង្គមយើងគ្រប់ពេលវេលា។ ទិន្នន័យព័ត៌មានទាំងនោះ មួយចំនួនមានប្រយោជន៍សម្រាប់មនុស្សទូទៅ មួយចំនួនទៀតមានប្រយោជន៍សម្រាប់មនុស្សក្នុងក្រុមណាមួយតែប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏មានខ្លះទៀតដែរ ដែលបង្កប់ដោយពិសពុលដែលអ្នកទទួលខ្លះមិនទាំងបានដឹងខ្លួនផង។ ហេតុនេះ លោកអ្នកដែលទទួលយកទិន្នន័យព័ត៌មានទាំងនោះ មិនគួរបើកចំហចិត្ត ទទួលយកអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងទាំងបិទភ្នែកនោះទេ តែយើងគួរតែចេះត្រិះរិះពិចារណា បែកបែកព័ត៌មានទាំងនោះឱ្យដឹងថា ព័ត៌មានបែបណាដែលមានប្រយោជន៍ យើងគួរទទួលយកមករៀនសូត្រ ព័ត៌មានបែបណាដែលពុំមានប្រយោជន៍ឬបង្កប់ទៅដោយពិសពុល យើងក៏មិនគួរទទួលវាឱ្យមកមានឥទ្ធិពលលើជីវិតរបស់ខ្លួនឡើយ។

ជោគជ័យដ៏ពិតប្រាកដរបស់មនុស្សក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ន វាអាស្រ័យនៅលើសមត្ថភាពនៃការគិតត្រិះរិះ ពិចារណា ចេះជ្រើសរើសយកចំណេះដឹងណាដែលមានប្រយោជន៍មកអនុវត្ត ប្រើប្រាស់ទៅវាបានប្រើប្រាស់បាន និងច្នៃប្រឌិតឱ្យមានសកម្មភាពជាវិជ្ជមានរបស់ខ្លួនបាន។ ផ្ទុយទៅវិញ យើង

ក៏ត្រូវចេះតម្លាច់ចោលនូវព័ត៌មាន ឬធីនិតណាដែលមានលក្ខណៈមិនល្អ ឱ្យវាចេញតុំតពីដំណើរការទទួលដឹងរបស់យើងផងដែរ។

➤ ដំណាក់កាលទី៣ : ការរៀន ត្រូវតែនាំទៅដល់ការអនុវត្តន៍ ប្រើប្រាស់ទៅរកភាពចម្រើនច្រើនលឿនក្នុងផ្លូវល្អ ផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ និងការលើកតម្លៃ។

ការរៀនអ្វីៗក៏ដោយ ពេលដែលចូលមកដល់ដំណាក់កាលទី៣ គឺការគិត គ្រិះរិះពិចារណារហូតបានយល់ច្បាស់ហើយនោះ វានឹងនាំឱ្យ កើតមានផលពីរយ៉ាង អាចជាផ្លូវណាមួយ ឬទាំងពីរផ្លូវតែម្តង ដើម្បី ៖

- ១- អនុវត្តប្រើប្រាស់ ដើម្បីភាពចម្រើនច្រើនលឿនក្នុងផ្លូវល្អ
- ២- ផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈនិងការលើកតម្លៃ

១- អនុវត្តប្រើប្រាស់ ដើម្បីភាពចម្រើនច្រើនលឿន

ការរៀនដ៏ពិតប្រាកដ កើតមានឡើងនៅពេលដែលយើងសិក្សា ស្វែងយល់ទៅលើទិន្នន័យបុព៌កិមានបានច្បាស់លាស់ ហើយនាំអ្វីដែលខ្លួន បានរៀនចេះ យកមកអនុវត្តប្រើប្រាស់ឱ្យកើតជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវល្អចំពោះ ខ្លួនឯង ចំពោះបុគ្គលដែលខ្លួនស្រឡាញ់ ឬចំពោះសង្គម។ ឧទាហរណ៍ ៖

អ្នកដែលមានចំណេះដឹងខាងផ្នែកច្បាប់ គេនឹងមិនមានឈ្មោះថា ជាអ្នកចេះពិតប្រាកដបានទេ ដរាបណាគេមិនចូលយកចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ មកអនុវត្តប្រើឱ្យកើតជា ប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវល្អទាំងបីកម្រិត ៖

1- **ប្រើជាប្រយោជន៍ចំពោះខ្លួនឯង :** ជាការប្រើប្រាស់ចំណេះដឹង ដោយចាប់ផ្តើមពីរឿងតូចៗជាមុន គឺដើម្បីខ្លួនឯង ដូចជា ការការពារខ្លួនឱ្យ ផុតពីការសង្កត់សង្កិន ផុតពីការដើរឱ្យលើរបស់អ្នកដទៃ មិនឱ្យលន់ខ្លួនទៅ ប្រព្រឹត្តអំពើខុសច្បាប់ ប្រកបមុខរបរដោយសុចរិត ប្រកាន់យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវ សីលធម៌វិជ្ជាជីវៈជាដើម។

2- **ប្រើជាប្រយោជន៍ចំពោះបុគ្គលដែលខ្លួនស្រឡាញ់ :** ជាការ ឈានទៅរកការប្រើជាប្រយោជន៍សម្រាប់បុគ្គលដែលខ្លួនស្រឡាញ់ ដូចជា ការថែរក្សាការពារផលប្រយោជន៍គ្រួសារ ការធ្វើជាទីប្រឹក្សាខាងច្បាប់ឱ្យ ដល់ញាតិមិត្តក្នុងរឿងរ៉ាវផ្សេងៗជាដើម។

3- **ប្រើជាប្រយោជន៍ចំពោះសង្គម :** ជាការឈានទៅរកការប្រើ ជាប្រយោជន៍ដែលទូលំទូលាយជាងមុន អាចជារូបភាពនៃការបម្រើសេវា ផ្លូវច្បាប់ឱ្យដល់អ្នកដែលទន់ខ្សោយ អ្នកដែលរាងទូរភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ឬឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតជាសមាជិកសភា ដើម្បីជួយរៀបចំតាក់តែងច្បាប់រដ្ឋ ត្រិះរិះរលឹកសំណើយកច្បាប់ណាដែលមានប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនជាដើម។

ដូច្នោះហើយ បុគ្គលដែលគ្រាន់តែមានចំណេះ ឬយល់ដឹងជ្រៅជ្រះ ចេះច្បាប់ពេញខ្លួនយ៉ាងណាក៏ដោយ តែបើមិនបានយកចំណេះទៅប្រើឱ្យកើត ជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវល្អទេ តែត្រឡប់ទៅជាធ្វើកិច្ចសន្យាខុស នាំឱ្យខូចខាត ទ្រព្យសម្បត្តិដោយមិនចាំបាច់ ឬមិនអាចការពារផលប្រយោជន៍របស់ក្រុម ញាតិមិត្តបានទេ ឬបែរជាយកចំណេះខាងផ្លូវច្បាប់ទៅបម្រើផលប្រយោជន៍ របស់ខ្លួននិងបក្សពួកដោយឧបាយកលទុច្ចរិត បុគ្គលនោះនឹងមិនមានឈ្មោះ ថាជាអ្នកដែលចាត់ចែងកាត់ "ដំណើរការរឿង" ពេញចេញដោះស្រាយ។

អ្នកច្បាប់មួយចំនួនសុខចិត្តទទួលបម្រើអ្នកមានអំណាច ដើម្បីស្វែងរកផលប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង រហូតដល់សុខចិត្តហែកចោលនូវតុណាធម៌ និងចរិយាធម៌ទាំងមុខក្រាស់ឃ្លឹក ព្រមធ្វើគ្រប់យ៉ាងដើម្បីការពារចៅហ្វាយ ឬការពារកូនក្តី ហ៊ានប្រើល្បិចកលថោកទាបជាងល្បិចជនស្អាតត្រង់។ បុគ្គលប្រភេទនេះ ត្រាន់តែជាអ្នកចេះដឹងក្លែងក្លាយប៉ុណ្ណោះ និងជាការគួរឱ្យស្តាយអំពីសមត្ថភាពដែលគេមាន។ ប្រសិនបើគេយកចំណេះមកប្រើជាប្រយោជន៍ដល់សង្គមនិងប្រទេសជាតិបានពេញលេញនោះ វានឹងនាំឱ្យកើតជាផលល្អហើយមានតម្លៃយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត មិនអាចកាត់ថ្លៃបានឡើយ។

២- ផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈនិងការលើកតម្លៃ

មានពេលខ្លះ “ការរៀនសូត្រយល់” មិនបានហុចលទ្ធផលឱ្យយើងបានឃើញនៅនឹងភ្នែក ឬយកទៅប្រើប្រាស់អ្វីឡើយ ប៉ុន្តែវាជាលទ្ធផលដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងចិត្ត គឺការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈឬការលើកតម្លៃ ចេញពីជ្រុងមួយទៅជ្រុងមួយទៀត ចេញពីការយល់ឃើញម្យ៉ាង ឱ្យទៅជាការយល់ឃើញមួយបែបផ្សេងទៀត។

❏ មនុស្សម្នាក់ មានគំនិតមិនល្អទៅលើអ្នកមានបេរោគអេដស៍។ គេតែងមានអារម្មណ៍ខ្ពើមរអើម មិនចង់សេពគប់ជាមួយ ព្រោះខ្លាចក្រែងឆ្លងបេរោគពីពួកគេទាំងនោះ។ ក្រោយពីបានទស្សនាខ្សែភាពយន្តផ្នែកអប់រំមួយដែលបង្ហាញឱ្យឃើញថា អ្នកដែលមានជួកមេរោគអេដស៍ មិនមែនជាបុគ្គលដែលគួរឱ្យស្តាប់ខ្ពើមអ្វីទេ គេនៅតែជាពលរដ្ឋដ៏មានតម្លៃរបស់ប្រទេសជាតិគេនៅអាចធ្វើការបម្រើសង្គមដូចជាមនុស្សដទៃអញ្ចឹងដែរ ហើយអ្នកខ្លះក៏ជាមនុស្សដែលមាននិស្សយល្អ។ ដូច្នេះប្រសិនបើ បច្ចុប្បន្ន មានមនុស្ស ជនភាព្យាបាល ទៀតផង ចំណែកមេរោគប្រភេទនេះ ក៏មិនមែនចេះកែឆ្លងដោយងាយៗដែរ។

នៅពេលដែលគេកំពុងទស្សនាកាលយន្តនោះជាបណ្តើរៗ ដំណើរការគិតរបស់គេក្នុងពេលនោះក៏ធ្វើការព្រមៗគ្នាដែរ ។ គេគិត ត្រិះរិះ វិភាគ ពិចារណាចុះឡើង ហើយក៏នឹកឃើញក្នុងចិត្តថា រយៈពេលកន្លងមក គេធ្លាប់មានទស្សនៈមិនល្អចំពោះមនុស្សទាំងនោះ និងមានការព្រួយបារម្ភខុសរឿង។

ដោយសារការស្វែងយល់ទាំងនេះ ធ្វើឱ្យគេមានការផ្លាស់ប្តូរអំពីទស្សនៈក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនពីមួយបែបទៅមួយបែបទៀត គឺឈប់ស្តាប់ខ្លឹមពួកគេ ហើយបែរទៅជាមានចិត្តអាណិតអាសូរទៅវិញ ព្រមទាំងមិនមានការព្រួយបារម្ភក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយអ្នកទាំងនោះទៀតផង។

❏ បុគ្គលដ៏មានមហិច្ឆិតាម្នាក់ ខំរកស៊ីរហូតក្លាយជាអ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិរហូតដល់រាប់លានដុល្លារ។ គេមានទស្សនៈថា " ឱ្យតែមានលុយ គឺមានអ្វីៗទាំងអស់ "។ លុយនេះហើយ គឺជាសេចក្តីសុខក្នុងជីវិតរបស់ខ្លួន។ ទស្សនៈនេះ ធ្វើឱ្យគេខ្វល់ខ្វាយអំពីរឿងលុយមិនចេះឈប់ឈរ ទោះបីជាខ្លួនមានទ្រព្យសម្បត្តិរហូតដល់ "ស៊ីមួយជីវិត" មិនអស់ក៏ដោយ គេនៅតែមើលឃើញអ្នកដទៃមានជាងខ្លួន ជាហេតុធ្វើឱ្យជីវិតបច្ចុប្បន្នរបស់គេនៅតែពុំអាចរកឃើញសេចក្តីសុខជាដដែល។

ថ្ងៃមួយដោយស្ថានភាពណាមួយ គេប្រែប្រួល(ដំបូងថ្ងៃ?) គេត្រូវខាតបង់ទ្រព្យសម្បត្តិអស់ជាងពាក់កណ្តាល គេកើតទុក្ខជាខ្លាំងរហូតដល់ធ្លាក់ខ្លួនឈឺជាទម្ងន់។ មានមិត្តភក្តិម្នាក់ បានមកសួរសុខទុក្ខ ព្រមទាំងផ្តល់យោបល់ដល់គេថា

"សម្លាញ់! ទោះបីជាសម្លាញ់ឯងខាតបង់ទ្រព្យសម្បត្តិអស់ច្រើនយ៉ាងនេះហើយក៏ដោយ តែទ្រព្យសម្បត្តិរបស់សម្លាញ់ដែលនៅសេសសល់ទាំងនោះ សម្លាញ់ឯងចាយមួយជីវិតក៏មិនអស់ផង ហេតុនេះ សម្លាញ់ឯងនៅឱបទុក្ខសោករហូតដល់ធ្លាក់ខ្លួនឈឺបែបនេះ តើវាបានប្រយោជន៍អ្វីទៅ?

តើសម្លាញ់មានដែលគិតទេថា កាលពីនៅក្រីក្រ សម្លាញ់ឯងហាក់ដូចជា មានសេចក្តីសុខជាងនេះទៅទៀត ហេតុអ្វីនៅពេលនេះ សម្លាញ់បែរជា មានទុក្ខជាងកាលពីខ្លួននៅក្រៅទៅវិញ? ”

និយាយចប់ហើយ មិត្តភក្តិនោះក៏ប្រគល់សៀវភៅពីរបីក្បាលឱ្យ សំឡាញ់របស់គាត់យកទៅអាន។ ក្រោយពីនោះប្រមាណមួយខែ ឆ្លងកាត់ ដំណាក់កាលរៀនគិតគ្រិះរិះមក បុគ្គលនោះ ត្រឡប់ទៅជាមានទស្សនៈមួយ ដុះពីមុនដែលថា លុយកាក់ មិនមែនជាអ្វីគ្រប់យ៉ាងរបស់មនុស្សនោះទេ ជាពិសេស “សេចក្តីសុខ” បើចិត្តយើងនៅតែលោភលន់ ទោះបីជាមាន លុយកាក់ច្រើនប៉ុណាក៏នៅតែមិនបានសុខ។ ដូចទៅវិញ បើចិត្តរបស់យើង វាចេះគ្រប់ចេះល្មម រស់នៅក្នុងខ្លួម បាយជាមួយស្សោរស្ត្រីកញ្ចុះ ក៏យើង នៅតែរកសេចក្តីសុខបានដែរ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ ការផ្លាស់ប្តូរ ការរលឹកតម្លៃដ៏ពិតប្រាកដនោះ វាត្រូវតែស្តែងចេញឱ្យឃើញតាមរយៈទង្វើ ឬជាសកម្មភាពអ្វីមួយមកខាងក្រៅដែរទើបយើងអាចចាត់ទុកថា បុគ្គលនោះ ពិតជាបានផ្លាស់ប្តូរ ពិតជាអ្នកដែលបានឆ្លងកាត់ “ដំណើរការរៀន” យ៉ាង ពេញលេញប្រាកដមែន។

“ ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ ឬចំណង់ចំណូលចិត្តដ៏ពិតប្រាកដ វាត្រូវតែស្តែងចេញមកតាមរយៈសកម្មភាព ឬប្រកាសអ្វីម្យ៉ាង ”

ក្នុងករណីទី១ បុគ្គលនោះត្រូវបង្ហាញឱ្យឃើញពីសកម្មភាពផ្សេងៗ ដូចជា ការនិយាយរាក់ទាក់ជាមួយអ្នកមានមេរោគអេដស៍យ៉ាងស្និទ្ធស្នាល អាចរួមបរិភោគអាហារជាមួយពួកគេ ធ្វើជាមិត្តរបស់ពួកគេ ជួយផ្តល់ការ លើកកម្ពស់ចិត្តដល់ពួកគេនៅពេលពួកគេពាក់ទឹកចិត្តជាដើម។

ក្នុងករណីទី២ បុគ្គលដែលធ្លាប់តែឃើញលុយជាធំ ត្រូវបង្ហាញ ឱ្យឃើញថា ខ្លួនមិនជាប់ជំពាក់នឹងលុយហួសហេតុទៀតទេ វាមានអ្វីផ្សេងៗ ជាច្រើនទៀតដែលមានសារៈសំខាន់ក្នុងជីវិត ដូចជា ចេះរស់ឱ្យមានក្តីសុខ ក្នុងស្ថានភាពបែបណាក៏ដោយ ចេះសម្លឹងមើលមកអ្នកដែលខ្វះខាតខ្សោយជាង ខ្លួនឯង ចេះបែករំលែកដល់មនុស្សជុំវិញ និងជាពិសេស គេយល់ដឹងបាន យ៉ាងច្បាស់ថា ទោះជាខ្លួនមានទ្រព្យសម្បត្តិហូរហៀរយ៉ាងណាក៏ដោយ គេអាចគ្រប់គ្រងបានតែមួយរយៈប៉ុណ្ណោះ ពេលស្លាប់ទៅ មិនមាននរណា អាចយកវាទៅជាមួយបានឡើយ។

ការគ្រាន់តែបានផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈ ឬការលើកតម្លៃនៅតែក្នុង ចិត្តរបស់ខ្លួន តែបើពុំមានជាសកម្មភាព ឬជាទង្វើអ្វីឱ្យកើតមានជាផលល្អៗ សមស្របទៅតាមទស្សនៈថ្មី ឬការលើកតម្លៃបែបថ្មីទាំងនោះទេ យើងក៏ មិនអាចនិយាយថា បុគ្គលនោះជាអ្នកដែលបានរៀន ឬជាអ្នកដែលបានឆ្លង កាត់ “ដំណើរការរៀន” ដ៏ពេញលេញពិតប្រាកដដែរ ។

• “ គ្រូថា មិនឈ្នះគ្រូធ្វើ ”

ការគ្រាន់តែគិត ឬគ្រាន់តែនិយាយតែម្តង

វាមិនអាចបញ្ជាក់ពីការពិតអីឡើយ

ដរាបណា យើងពុំមានបេះដូងក្នុងការអនុវត្តន៍ដោយពិតប្រាកដទេនោះ។

ឧទាហរណ៍ ក្នុងនាមយើងជាខ្មែរ ដែលមានពូជអម្បរបុព្វបុរស ជាអ្នកកសាងប្រាសាទបុរាណដ៏ល្បីល្បាញពេញទាំងសកលលោក និងក្នុង នាមយើងទាំងអស់គ្នា ដែលជាកូនចៅពពួកដង្ហៀតបុព្វបុរសទាំងនោះ យើង តែងលើកសរសើរនិងមានមោទនភាពជាខ្លាំងចំពោះបុព្វបុរសរបស់យើង។ យើងតែងនាំគ្នារាំច្រៀង ដើម្បីរំលឹកអំពីភាពអស្ចារ្យដែលដូនតាយើងធ្លាប់ធ្វើ កាលពីសម័យមុន។ ប៉ុន្តែយើងគ្រប់គ្នាក៏ត្រូវភ្ញាក់រឭកផងដែរថា ការវិនិយាយ រោក្យាតែមាត់ តែបើពុំមានបេះដូងក្នុងការធ្វើអ្វីៗដើម្បីតបស្នងដល់បុព្វបុរស ទេ ពាក្យសម្តីទាំងប៉ុន្មានរបស់យើង ក៏ពុំមានតម្លៃអ្វីដែរ។ ហេតុនេះដើម្បី ឆ្លើយតបនឹងអ្វីដែលយើងបានវិនិយាយ យ៉ាងហោចណាស់ក៏សុំឱ្យកើតមាន ជាទង្វើខ្លះៗដូចជា អំពើល្អដោយបរិសុទ្ធ ឬស្មារតីសាមគ្គីចំពោះជនរួមជាតិ ឬស្មារតីថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិជាតិជាដើម។ ទាំងនេះ គឺជាអ្វីដែលបងប្អូនជា ប្រជាពលរដ្ឋសាមញ្ញរាចរធ្វើបានគ្រប់ៗគ្នា និងក្រៅពីនេះ ប្រសិនបើយើង មានសមត្ថភាពអាចសម្រេចរឿងធំៗដូចជា គិបាទ នោះវាកាន់តែជួយឱ្យយើង ឆាប់ស្តារអភិវឌ្ឍន៍អ្វីដែលយើងធ្លាប់ដុះដាបពីមុននោះផងដែរ។

ដើម្បីសម្រេចការរៀនឲ្យបានពេញលេញ

យើងត្រូវរន្ធតែឲ្យបានតាមដំណាក់កាលទាំងបីគឺ

- ១- បើកចំហចិត្ត មានចិត្តចង់រៀន ស្គាល់តម្លៃនៃការរៀន
 - ២- យកអ្វីដែលរៀនមកគិតគ្រិះរិះឲ្យបានយល់ច្បាស់
 - ៣- យកចំណេះទៅបំពេញឲ្យកើតជាប្រយោជន៍ក្នុងជួរវល្ល
- និងនាំទៅដល់ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈនិងការលើកតម្លៃនៃអ្វីល្អៗ តែយើងក៏មិនត្រូវបំភ្លេចវេទនា យើងត្រូវមានគោលបំណងល្អនៃ ព្រោះបើគ្មានគោលដៅអីទេ វាក៏គ្មានចាំបាច់ឲ្យចង់រៀនដែរ។

អ្នកត្រូវស្វែងយល់ពីអ្វីគ្រប់យ៉ាងនៃជីវិត មិនមែនមើលតែមួយជ្រុងនោះទេ
 នោះគឺជាហេតុផលដែលថា
 ហេតុអ្វីទើបអ្នកត្រូវអាន? ហេតុអ្វីបានជាអ្នកត្រូវសម្លឹងទៅលើមេឃ?
 ហេតុអ្វីបានជាអ្នកត្រូវច្រៀងរាំ? សរសេរកំណាព្យ?
 ហេតុអ្វីក៏ត្រូវរងទុក្ខវេទនា? ហេតុអ្វីក៏ត្រូវយល់ដឹង?
 ព្រោះអ្វីទាំងនោះ គឺជីវិត។

គ្រីស្ទាមុទេនី (1895 -1986)
 ទស្សនវិទូកំណាព្យ
 ១៩១៧-១៩៧៧

ជីវិតប្រៀបដូចជាសម្លកុរដូច្នោះ វាមានទាំងបន្លែផ្កាម បន្លែស្វិត
 ប្រកបដោយរសជាតិចម្រុះគ្នា។
 យ៉ាងណាមិញ សុខនិងទុក្ខ គឺជាភ្លើងដែលមនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែជួប
 ដោយមិនអាចគេចវេះបានឡើយ។
 (អ្នកបកប្រែ)

ការសិក្សា គឺការរកឃើញចម្លែងម្តងៗ
អំពីអ្វីដែលខ្លួនមិនដឹង។

Education is a progressive discovery
of our own ignorance.

វិល ឌុយរ៉ង់ - Will Durant

★ ★ ★



www.facebook.com/elibraryofburmesebooks
Fb : Entertainment

៣

សារម្រូបយោជន៍នៃ "ការរៀន"

“ ជីវិតគឺការរៀន ការរៀនគឺជីវិត ”

ពំនោលនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីសារៈសំខាន់នៃការរៀន។ ជីវិតដែលនឹងមានដំណើរប្រកបដោយសេចក្តីសុខ និងសម្រេចបានជោគជ័យត្រូវអាស្រ័យដោយ "ការរៀន"។ ការរៀន គឺជាផ្នែកមួយនៃជីវិតដែលមិនអាចគេចវេះរៀសវាង។ បើពុំមានការរៀនទេ ជីវិតនឹងត្រូវគាំទ្រស្ងៀមដូចគេចុះដីពេចរ មិនអាចដើរឆ្ពោះទៅរកក្តីរុងរឿងបានឡើយ។

សេចក្តីសុខនិងជោគជ័យរបស់មនុស្ស ត្រូវចាប់ចេញដំណើរឡើងពីការមើលឃើញតម្លៃនៃការរៀនសូត្រនោះឯង។ ការរៀនមានសារៈសំខាន់ចំពោះបុគ្គលម្នាក់ៗផង ហើយក៏មានសារៈសំខាន់ដល់លោកយើងព្រមទាំងមនុស្សជាតិលើលោកផងដែរ។ បើមនុស្សភាគច្រើននៅលើលោកសុទ្ធតែជាអ្នកដែលមិនបានរៀន ការអភិវឌ្ឍន៍ទាំងឡាយលើលោក ពិតជាមិនអាចរីករាលដាលដោយពិបាកបំផុត ឬស្ទើរតែមិនអាចដើរទៅមុខបាន (ដើរថយក្រោយ?)

ការផ្សាយសៀវភៅនេះជា eBook បានបង្កើតឡើងដោយ

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ

ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ជាសាធារណៈ ដោយមិនគិតតម្លៃ

ស្តេចជា eBook ដោយ សៀង សុភិក្ខុ

មករា ឆ្នាំ ២០១៦

បើលោក-លោកស្រីចង់បានសៀវភៅនេះ ឬមានបន្តទៅទៀត សូមទិញ ឬជូនអ្នកទីតាំង

ប្រណិក្ខណៈដោយផ្ទាល់ដើម្បីគោរព “វប្បធម៌ខ្មែរ” របស់អ្នកទីតាំង។

យើងខ្ញុំ ពុំមានការប្រាស្រ័យទាក់ទង ដោយប្រភេទណាមួយជាមួយអ្នកទីតាំង ឬប្រណិក្ខណៈទេ។

សូមអរគុណ

ខ្មៅ យួនសំរែង

ប្រធាន

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ



www.elibraryofcambodia.org

www.facebook.com/7khmer
Fb : Entertainment And Knowledge